

UDİ

Öykü Bedia, iyi bir eğitim ve öğrenim almış olan Nazmi Bey'in en küçük çocuğu olarak Şam'da dünyaya gelir. Babasının kemana ve musikiye olan düşkünlüğü nedeniyle Bedia sanat dolu bir ortamda büyür. Henüz üç dört yaşlarındayken babasının bestelerini okumaya başlayan Bedia'ya sekiz yaşına geldiğinde bir kanun yaptırılır. Kendisine bir usta tayin edilir. On üç yaşında iyi bir kanuni olur ve ardından keman öğrenmeye başlar. Bir gün gittiği bir düğünde ut ile tanışır ve sesine hayran olur. Kızını çok seven Nazmi Bey hemen ona bir ut alır, Bedia'ya yeni bir usta tayin edilir. Bedia hem hanendelikte hem de sazendelikte oldukça maharet gösterir. Nazmi Bey'in aniden rahatsızlanması sebebiyle Bedia'yı evlendirmekte acele ederler. Kendisine daha önce de talip olan yakışıklı genç yüzbaşı Mail ile evlenir. Evliliklerinin ilk yılı oldukça iyi geçer. Bu sırada Nazmi Bey vefat eder, ağabeyi Şem-î de bir kazaya kaymakam olarak atanır. Bedia'nın evliliğindeki saadeti çok uzun sürmez. Mail işret meclislerine gitmeye başlar, eve uğramaz olur. Bedia çok üzülür, sabahlara kadar ağlar. Bu zor zamanlarında yegâne dostu udu olur. Mail'in kendisini eğlence hayatına vermesi sebebiyle geçim sıkıntısı çekmeye başlarlar. Mail Bedia'nın değerli eşyalarını elden çıkartır. Bedia katıldığı bir mecliste kendisine ait olan bilezikleri Helula adında bir çengide görünce kocasının ihanetini öğrenir. Mail'in tüm pişmanlığına ve onu hala sevmesine rağmen Bedia evi terk eder, kardeşi Şem-î'ye sığınır. Bedia yaşadığı hıyaneti unutmaya, acısını uduyla atlatmaya çalışır. Ağabeyinin yardımıyla Mailden boşanır. Mail kendini hepten içkiye verip, vefat eder. Üzüntüsünden yerinde duramayan Bedia birkaç günlüğüne çok görmek istediği İstanbul'a gelir. İstanbul'un sanat ortamına hayran olur. Hemen bir üstada talebe olur, nota öğrenmeye başlar. İstanbul'daki dört yılının ardından ağabeyi vefat eder. Bunun üzerine yeğeni Mihriban'a ve hizmetçileri Rüstem'e evinin kapılarını açar. Bugüne kadar Şem-î'nin yolladığı harçlıklarla idare ettiği için, geçim sıkıntısı çekmeye başlarlar. Rüstem yaşlı, Mihriban genç ve zayıf olduğu için Bedia'nın evin geçimini üstlenmesi gerekir. Kendisini iffetsizlikle suçladığı Helula gibi işvesini ve vilvesini satarak değil; emeğini satarak geçimini kazanmaya karar verir. İstanbul'daki tanıdıklarının yardımıyla ut dersleri vermeye başlar. Öyle ki Helula'nın kazandığından çok daha fazlasını namusuyla çalışarak kazanır, kendisine ev bile yaptırır. Bir zaman sonra Bedia çok rahatsızlanır ve hastalığının ikinci ayında vefat eder.

Karakterler

Bedia Nazmi Bey'in en küçük çocuğudur. Babası gibi musikiye meraklıdır. Hayattaki en büyük tutkusu ududur. Ailesi ve çevresi tarafından çok sevilen, yetenekli, etrafına neşe saçan genç bir kızdır. Evlendikten sonra hayatı değişir. Eşi Mail'in kendisini aldatması onu kahreder. Mail'i sevmesine rağmen ondan ayrılır. İffetli bir kadın olarak sanatıyla hayata tutunmaya çalışır.

Nazmi Bey Bedia'nın babasıdır. Musikiye çok düşkündür. Gençliğinde içkiye ve eğlenceye iptila olmuştur ve bundan büyük bir pişmanlık duymaktadır.

Şem-î Bedia'nın ağabeyidir. Kardeşi Bedia'nın maddi ve manevi en büyük destekçisidir.

Mail Bey Bedia'nın kocasıdır. Eşini işrette tanıştığı çengi Helula ile aldatmıştır.

Helula Genç ve güzel bir çengidir. Geçimini eğlence meclislerinde dans ederek kazanmaktadır. Mail'in evli olduğunu bildiği halde onunla birlikte olmuştur.

Temalar

İffet/iffetsizlik Romanın tamamına Tanzimat dönemi eserlerinde sıkça rastlanan iffet/iffetsizlik ikili karşıtlığı hakim olmuştur. Helula evli erkekleri eğlendiren, onursuzca para kazanan bir kadın iken, Bedia udu ve emeğiyle para kazanıp iffet dairesinde yaşayan bir kadındır.

Aldatma Mail Bedia'yı Helula ile aldatmıştır. Bedia ise eşini çok sevmesine rağmen ondan ayrılmıştır. Bedia romanda ihaneti kabul etmeyen güçlü bir kadın karakter olarak karşımıza çıkmaktadır. Bedia'nın udunun üzerine nakşedilmiş olan "Aşkta, hıyanetten başkası çekilir." dizesi ihanet temasına ve Bedia'nın tavrına işaret eden en önemli semboldür.

KAYNAKÇA

Fatma Aliye. *Udi*. İstanbul: Selis Kitaplar, 2009.